

dat een soort beginselverklaring inhoudt (evolutionistisch), maar dat hij niet den moed heeft zulk een praedicaat toe te kennen aan de door hem geschilderde „neocalvinistische” richting. Terwille van het parallelisme heeft de spreker er maar het adjectief „Kuyperiaans” achtergeplakt, maar dit parallelisme is maar schijn, want de heele verdeeling in drieën valt uit het schema der wetenschappelijkheid: het eerste adjectief (evolutionistisch) gaat uit van een filosofische grondstelling, het tweede (Kuyperiaans) van een eigenaam, het derde (confessioneel) van een formulier van eenigheid. Merkwaardig is daarbij, dat de redenaar aan de neocalvinistische of Kuyperiaanse richting zoowel het „schriftuurlijk” als het „confessioneel” karakter ontzegt, immers: die richting staat bij hem tegenover de derde, die hij schriftuurlijk-confessioneel noemt. En aangezien het loopt over een inductie van een wetenschappelijk bedoelde rede, kan daarmee niet anders gezegd zijn, dan dat het „neocalvinistische” of „Kuyperiaans” begrip in dezen zich noch op het standpunt der Schrift, noch op dat der confessie stelt. Hij loopt volgens den auteur dus in het geding tusschen Dr. Kuyper en de „Schriftuurlijk-confessioneele” van Apeldoorn niet over een bepaalde opvatting van de Schrift in haar uitspraken, maar in den wetenschappelijken arbeid staat volgens doc. v. d. Schuit Dr. Kuyper met zijn neocalvinisten op een anderen grondslag en gaat hij uit van een ander principieel dan de schriftuurlijk-confessioneele menschen.

Dit zijn zoo enkele onmiddellijk voor de hand liggende opmerkingen, die ieder bij zichzelf maakt, als hij de verdeling leest.

Maar de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de redenaar bij de nadere uitwerking van zijn aldus ingedeelde stof zou toonen het anders te bedoelen, dan hij hier schijnt te willen.

Daarom zullen we over de rede zelf nog iets zeggen, om te zien, in hoeverre de auteur erin geslaagd is ons te overtuigen, dat er verschil bestaat tusschen de Christelijk Gereformeerden en ons.

Dat de zaak ernstig genoeg is, kan ieder voelen. Immers — en nog eens haal ik „De Bazuin” aan — het maken van dergelijke, wel-overwogen onderscheidingen in een wetenschappelijk betoog, is uiterst belangrijk. Als ik b.v. meen, dat veel artikelen, die „De Wekker” geeft over het bevindelijke leven, anders spreken dan de Schrift en de confessie, hij rustig doordinken, leeren, dan heb ik nog niet het recht te spreken van Wekkeriaansche heilsleer en daartegenover van schriftuurlijke of confessioneele heilsleer, om de eenvoudige reden, dat ik een verschil als dit niet mag uitbuiten om aan „De Wekker” een ander kenprincipe toe te dichten.

Wat zijn nu de argumenten van docent v. d. Schuit? Daarover een volgenden keer.

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Matth. 6:33.

Een onzer lezers vraagt naar de bedoeling van het woord des Heeren Jezus in Matth. 6:33: „Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.”

Hij schrijft, dat hij in een verhandeling over de vraag, of het Christendom diesseltig of jenseitig is (d.w.z. het zwaartepunt van ons menschelek bestaan vindt in het leven aan deze of in het leven aan gene zijde van 't graf) dit woord zoo hoorde uitleggen, als zou het bedoelen, dat eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid op aarde in al hun volheid komen moeten, en dat dan al de dingen dezes levens, door Jezus tevoren genoemd, ons als vanzelf ten deel zullen vallen. Zelf had hij het altoos anders verstaan; n.l. als een vermaan, dat we, ieder persoonlijk en voor zich, eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid zullen zoeken, en dat, als we dat bezitten — „d.w.z. het geloof hebben” — „de dingen van dit tijdelijke leven, als voedsel, kleeding enz., ons niet meer in de eerste plaats zullen bekommeren, maar we ze als iets

bijkomstigs zullen beschouwen, waarin God wel zal voorzien”.

Als we op het gebied van Schriftverklaring niet zoo aan het meest-verbazingswekkende gewend waren, dat we ons over niets meer verbazen, zou ik me verbaasd hebben over de „verklaring” van Matth. 6:33, die men onzer lezer te genieten gaf.

Stel u voor: Christus is bezig de zijnen te onderwijzen aangaande de verhouding waarin ze behooren te staan tot de stoffelijke wereld in 't gemeen en tot de behoeften van hun aardse leven: spys en drank en kleed, in 't bijzonder.

Hij heeft hen gewaarschuwd voor het vergaderen van schatten aan den éenen, en voor bezorgdheid aan den anderen kant.

En nu zou Hij dat alles laten uitloopen in de vermaning, dat ze maar moeten uitzien naar de voleinding der dingen; want dat hun dan vanzelf in den schoot zal vallen wat hen nu zoo bezorgd kan maken. M.a.w. Jezus zou zijn vermaning, om niet bezorgd te zijn, hebben ondersteund met een heenwijzen naar de volle openbaring van het Koninkrijk Gods, die eens aan alle bezorgdheid een einde zal maken!

Dat zou er veel op gelijken, als nam Jezus heel zijn voorafgaand vermaan terug; als eindigde Hij met toe te geven, dat Hij toch ook eigenlijk niet vergen mocht wat Hij van hen eischte, want dat alle reden van bezorgdheid voor de zijnen eerst weg zal vallen als het Koninkrijk Gods volmaakt zal zijn; en dat ze daarom, in het uitzien naar die volmaking maar zoo wat voort moeten tobben...

Maar men moet dit woord toch wel in beklagenswaardige domheid of met brutalen moedwil losscheuren uit heel zijn verband, om er zoo iets in te lezen. Want 's Heeren bedoeling met al wat voorafgaat, was, zooals ieder ziet en tast, niet, te midden van de zorgen des levens de zijnen te troosten met de hoop op een tijd waarin geen zorg hen meer kwellen zal; maar wel hen te vermanen, dat ze nu, in dit leven, terwijl de volle openbaring van het Koninkrijk Gods nog toeft, zoomin aan bezorgdheid als aan hebzucht plaats in hun hart zouden geven.

En hoe weinig Christus, met vs 33, dezen godachtengang afbrak, toont ons vs 34, waarin de Heere het vermaan uit vs 25—32 nog eens plechtig en nadrukkelijk weer opneemt, zeggende: „Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.”

‘k Hoop dat m'n vrager, na deze opmerkingen nog méér overtuigd zal zijn dan hij reeds was, dat hij goed doet met zijn eigen opvatting van Matth. 6:33 niet uit te ruilen voor die van z'n „verhandelaar”.

Overigens dient hij toch de zijne nog wat nader te preciseren, en ook op een paar punten te herzien.

In de eerste plaats moet hij zich wat rustiger rekenschap geven van wat hier onder het zoeken van het Koninkrijk Gods en van zijne gerechtigheid te verstaan is. Voor „Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid” kan men niet maar kort en goed „geloof” in de plaats zetten.

Natuurlijk kan men het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid zonder geloof evenmin zoeken als deelachtig worden. Doch daarom gaan ze nog niet op in geloof.

Eer is er hier een onderscheid als tusschen het middel en wat men dóór het middel deelachtig wordt. Om het spoor niet bijster te raken, moeten we beginnen met dien naam van „Koninkrijk Gods”, die het eindeloos gebruik, helaas, zoo licht een hollen klank voor ons deed worden, weer zijn eigenlijken en vollen inhoud te geven.

We moeten het niet dadelijk in onze gedachten maken tot drager van begrippen als: hemel, heerlijkheid, gelukzaligheid, en welke andere voorstellingen we er gewoontlijk almeer mee verbinden, maar het nemen in zijn eigen betekenis.

En dan is het als Koninkrijk een sfeer van macht, van heerschappij; een kring van menschen en een orde van zaken, waarin de wil van één, den Koning, geldt als wet voor alles en voor allen, en ook door allen gehoorzaamd wordt. En als Koninkrijk Gods, is het dan die heilige levensorde, waarin de wil onzes Gods weer als hoogste en eenige wet in liefde aanvaard en met vreugde volbracht wordt.

Het Koninkrijk Gods zoeken, is dus er zich met

hartelijke liefde, in gebed en strijd naar uitstrekken, dat eerst in ons eigen hart en huis en leven, en dan óók bij anderen, bij alle menschen, onzen God weer de eere en de gehoorzaamheid betoond mogen worden, die we Hem schuldig zijn.

In éenen adem met deze heerschappij onzes Gods noemt de Heere Christus „zijne gerechtigheid”.

Onze Statenvertaling geeft hier, onbedoeld, licht aan, leiding tot een misverstand, dat ook bij onzen inzender blijkt te bestaan. Het misverstand n.l. als zou de hier bedoelde gerechtigheid die van het Koninkrijk Gods zijn. Het bezittel v.n.w. „zijne” moet evenwel, naar de grondtekst uitwijst, niet met „Koninkrijk”, maar, evenals het woord Koninkrijk zelf, met „God” verbonden worden; precies alsof er stond: „Zoekt eerst het Koninkrijk en de gerechtigheid Gods.”

„De gerechtigheid Gods” — dat is dan de gerechtigheid: het recht-zijn en recht handelen, dat God de Heere als Koning in zijn heiligen, ons geopenbaarden wil van zijn onderdanen vordert, en waarin die onderdanen ook als zijn onderdanen openbaar worden.

Dit Koninkrijk Gods en deze gerechtigheid Gods vermaant Christus de zijnen te zoeken. Niet alsof ze er nog ver en vreemd van waren. Want al wie in waarheid een discipel van Christus is, d.w.z., al wie oprechtelijk in Hem gelooft, vóór in beginsel het Koninkrijk Gods en werd een zijner onderdanen; bij dezen is ook, aanvankelijk, de gerechtigheid van het Koninkrijk. Maar ze zijn er ook nog slechts in beginsel en bij aanvang. Het Koninkrijk en de gerechtigheid Gods moeten bij zulk een nog altoos volkomener worden. En in zóóver moet wat hij reeds vond toch nog altoos door hem gezocht worden. 't Is ermeel als met de tweede bede van het Onze Vader: het Koninkrijk onzes Gods is er; en tóch, neen juist daarom, leert Christus ons bidden, dat het kome.

Het zoeken nu van dit Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en het zoeken en zorgen voor de nood druft des aardse levens zet Christus hier voor de zijnen in een bepaalde verhouding: eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid — en dan de dijn gen van ons natuurlijk leven.

Deze verhouding is niet bedoeld als tijds orde; zoo, als zouden we pas aan onze lichamelijke nooddrift mogen gaan denken, als we met het zoeken van het Koninkrijk en van de gerechtigheid Gods gereed waren. Want met dat laatste komen we in dit leven nooit gereed, en Jezus zou al de zijnen derhalve tot den hongerdood veroordeeld hebben, zoo hij hier een tijds-orde had bedoeld.

Wat Hij bedoelt is een rangorde. Hij beveelt het zoeken van het Koninkrijk en van de gerechtigheid Gods, en Hij verbiedt niet het zorgen voor brood en kleed. Doch Hij zet deze twee, in het leven zijns volks van elken dag, hier in dezelfde verhouding als in het Onze Vader: voor het eerste vraagt Hij de eerste plaats; het tweede wil Hij dat we aan dat eerste ondergeschikt maken.

En dan verbindt Hij daaraan, om ons tot gehoorzaamheid te dringen, een belofte. Want dat zijn de woorden: „en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.”

Ze zeggen niet, zooals m'n vrager meent, welke uitwerking het geven van de eerste plaats aan onzen God bij ons hebben zal; dat we dan niet meer zoo bezorgd zullen zijn over de aardse dingen enz. — maar ze zeggen, wat de Vader in de hemelen zal doen bij zijn kind, dat, in zijn denken en begheeren en zorgen, aan zijn Koninkrijk en zijn gerechtigheid de eerste plaats geeft. Hij zal het allereerst geven zijn heilig begheeren van toenemende gehoorzaamheid aan zijn God en toenemende gelijkvormigheid aan zijn beeld; en Hij zal het voorts alle tijdelijke dingen als toe gift in den schoot werpen.

Dit is een woord om, als ge er over aan 't schrijven raakt, niet meer op te houden. Ik ken, zou 'k haast zeggen, geen ander, dat van zóó groote beteekenis is en van zoo rijke belofte voor 't praktische leven.

Maar — ik schrijf thans geen preek, en ik nam reeds veel ruimte.

Alleen hierop moge ik even opmerkzaam maken, hoe onze God ons hier verzekert, te zullen toonen, hoezeer onze stoffelijke noodden Hem ter harte gaan, als wij ons vóór en boven alles bekommeren, niet om brood en kleed, maar om zijn Koninkrijk en om de gerechtigheid die Hem in Christus welbehagelijk is.

niet kunnen bedienen, want hij was — het blijkt ook uit zijn aanstellingsbrief — benoemd zonder eenige bepaling omtrent eventueel ontslag; vandaar, dat men er den schijn aan gegeven heeft, alsof hij zelf uit eigen beweging ontslag vroeg. Dit was echter niet meer dan schijn; feitelijk heeft men zich gedragen, alsof dit artikel ook op hem van toepassing was.

Wel zeer merkwaardig is, dat zoo goed als geen van de leden der Synode de verantwoordelijkheid voor het gebeurde heeft willen dragen. Mijn Vader was met velen hunner persoonlijk bekend, maar wien hij ook om opheldering vroeg, niemand had schuld: de Synode had het zoo beschikt en zij had geheimhouding opgelegd. Beschuldigingen en beschuldigers schoten in het duister.

Ja, toch één heeft schuld erkend. Toen hij op zijn sterfbed lag. Hij kon niet voor God verschijnen, alvorens Steketee hem vergeven had wat hij in dezen had misdaan. De oud-docent ontroerde, toen hij den brief ontving, waarin hem dit werd medegedeeld. Hij haastte zich de gevraagde vergiffenis te schenken en ver-scheurde den brief. Ook heeft hij er nooit met iemand een woord van gerept.

Uit het bovenstaande blijkt genoegzaam, dat er tegen het stuk van De Van der Linden heusch wel wat te brengen was. Men behoefde daarvoor de Acta van '82 niet eens op te slaan; het moest een ieder al in het oog springen, dat hij de voorstelling, in het Levensbericht van het ontslag gegeven, allerminst had weerlegd. Desondanks genoot het stuk de eer van onoverweld in „De Bazuin” te worden overgenomen (18 Maart 1914). De Redacteur, Prof. Bouwman, leidde het met de volgende woorden in:

Hier ligt hij Gods vol on eraan t V.

UIT HE

De loop stultioneel het vraagst die aan de verheffen 2 en onder hun onthim gen blijkt gelajen v s een gekroon enige doe Dergelijke noedig „en doel ligt be nietiging d versterking . Zij, die e dronken jor zij willen e meest mode Dat doel massa of in dachtenreek van een ar machtsdaad. Zoo open dadiger ond vaar is vo stellingen, Naarmate ljkheid naa een onderzo heid, die d Groen va streven naa als een arb een omverw geest, die a ning van '4 andere dan zijn arbeid.

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

De loop stultioneel het vraagst die aan de verheffen 2 en onder hun onthim gen blijkt gelajen v s een gekroon enige doe Dergelijke noedig „en doel ligt be nietiging d versterking . Zij, die e dronken jor zij willen e meest mode Dat doel massa of in dachtenreek van een ar machtsdaad. Zoo open dadiger ond vaar is vo stellingen, Naarmate ljkheid naa een onderzo heid, die d Groen va streven naa als een arb een omverw geest, die a ning van '4 andere dan zijn arbeid.

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

De loop stultioneel het vraagst die aan de verheffen 2 en onder hun onthim gen blijkt gelajen v s een gekroon enige doe Dergelijke noedig „en doel ligt be nietiging d versterking . Zij, die e dronken jor zij willen e meest mode Dat doel massa of in dachtenreek van een ar machtsdaad. Zoo open dadiger ond vaar is vo stellingen, Naarmate ljkheid naa een onderzo heid, die d Groen va streven naa als een arb een omverw geest, die a ning van '4 andere dan zijn arbeid.

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend

Hieraan i wet, die w eem politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisc deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebb een geldend